

Avlsrådets årsmelding 2017

Avlsrådet har i perioden bestått av følgende personer:

Leder: Ellen Katrin Enge

Medlemmer: Ingvill Brenden, Tine Madeleine V. Jarli, Cecilie Katrin Sølna (gått ut høst 2017)

«Konsulent og ansvarlig for «Buhundprosjektet»: Elin Kristiansen

AR sitt arbeid i 2017

Avlsrådet har jevnlig kontakt gjennom hele året. Mye av vårt arbeide har bestått i å svare på henvendelser fra oppdrettere, valpeinteressenter og buhundeiere. Videre har AR i lengre tid besvart generelle henvendelser fra interesserte angående buhunden. Avlsrådets medlemmer har gjennom 2017 deltatt på flere aktuelle kurs og seminarer. Bl.a. kan nevnes Avlsråds kurs (NKK), Seminar om etisk og bærekraftig hundeavl (NMBU) og HD-seminar (NKK). Artikkel angående PNK (Elin Kristiansen) ble publisert i Veterinary Ophthalmology januar 2017.

AR tilrettela flere artikler angående hundeavl i sommerens spesialnummer av «Buhunden». For å bidra til at flere hunder blir stilt ut, tilrettela AR for handling ved årets Nasjonaldag. Dette håper vi å kunne gjenta i 2018, og trenger frivillige handlere.

AR kontaktet også Sunnhetsutvalget (SU) med bekymring angående kjopehund.no. Vedtaket fra SU er kopiert inn i sin helhet:

«Sak 6 Henvendelse fra Norsk Buhundklubb vedrørende www.kjopehund.no

Vedtaket:

SU mener at kjøpehund kan bli en god salgskanal for hunder, men skjønner buhundklubbens bekymring om at hunder som ikke er godkjente i klubbene kan formidles via kanalen. SU oppfordrer administrasjonen til å videreføre arbeidet med å gjøre raseklubbens avlsanbefalinger og link til godkjente kull lett tilgjengelige på siden slik at kjøpere lett kan finne ut hvilke kull som tilfredsstillende de ulike raseklubbens avlskrav.

Kull som innebærer brudd på de etiske grunnreglene for avl og oppdrett bør ikke annonseres på kjopehund.no.

SU anmoder alle raseklubber om å benytte de mulighetene som ligger i systemet til å legge inn informasjon/linker som synliggjør hver enkelt klubbs anbefalinger og krav til avlsdyr.»

Oppdrettere har nå mulighet til å markere om deres kull er iht. raseklubbens avlskriterier.»

Registeringstatistikk

Norsk Buhund (hentet fra NKK.no): I 2017 ble det registrert 166 nye buhunder i Norge, fordelt på 34 kull, hvorav 2 var hunder importert fra Sverige. Det betyr at det ble registrert hele 32 norskfødte kull dette året. Fordelingen mellom kjønnene på de norskfødte valpene var 86 hanner og 78 tisper. Det har i de siste årene vært født flere hanner enn tisper. Kullene som ble registrert i 2017 hadde 25 ulike fedre og 32 mødre.

De aller fleste hundene som har registrert kull etter seg i dette året har vært både øyelyst og HD fri. Det er imidlertid et fåtall hunder som har hatt diagnose HD C eller arvelig utviklingskatarakt som har vært brukt. Avlsrådet håper dette ikke er en økende trend. Dette følges opp.

Det kan tyde på at helseundersøkelsene er blitt en etablert praksis blant de fleste oppdrettere av norsk buhund. AR registrerer at det registreres et økende antall kull og valper. Dette er svært positivt, og det kan virke som om etterspørselen etter buhund fortsatt er god.

Tabellen viser registrerte valper og kull fra 2002 og frem til i dag.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kull	22	17	25	22	16	18	16	15	14	17	24	18	17	19
Valper totalt	93	82	98	96	80	81	75	67	81	95	121	85	76	110
Valper eksl imp	92	80	98	95	75	81	74	65	80	91	117	85	73	109
Valper import	1	2	0	1	5	0	1	2	1	4	4	0	3	1
Kullstørrelse	4,1	4,7	3,9	4,3	4,8	4,5	4,6	4,3	5,7	5,4	4,9	4,7	4,3	5,7

	2016	2017
Kull	14	32
Valper totalt	78	166
Valper eksl imp	76	164
Valper imp	2	2
Kullstørrelse	5,6	5,2

HD statistikk

41 buhunder har vært undersøkt for HD i 2017. 12 hunder fikk diagnosen HD, svak grad (C), 2 fikk diagnosen middels (D), mens de øvrige 27 hundene er funnet fri for HD (A eller B).

Antall hunder som undersøkes har vært relativt stabilt de siste årene, men dessverre ser vi en nedgang fra 2016. Det å få flere hunder undersøkt er svært viktig for å kunne få et riktig bilde av utbredelse og forekomst i populasjonen, og vi håper i fremtiden å se en markant økning.

Det har vært stilt spørsmål om å få beregnet HD-indeks hos norsk buhund. NKK har satt som minimumskrav at det registreres gjennomsnittlig minst 100 hunder av rasen per år (beregnet ut fra de 5-10 siste årene) og at mer enn 35% av hundene som har oppnådd røntgenalder i denne perioden har kjent status. Det er derfor behov for å fortsatt å ha fokus på HD-undersøkelser.

	2002	%	2003	%	2004	%	2005	%	2006	%	2007	%	2008	%	2009	%
Antall	19		40		36		30		34		24		19		31	
A	15	78,9	24	60	25	69,4	22	73,3	24	70,6	12	50,0	11	57,9	19	61,3
B	2	10,6	6	15	5	13,9	3	10	5	14,7	6	25,0	4	21	6	19,4
A + B %	17	89,5	75	75	83,3	83,3	83,3	85,3	75,0	78,9	80,6					
C	2	10,6	9	22,5	3	8,3	5	16,7	4	11,8	6	25,0	3	15,8	5	16,1
D	0		1	10	2	5,6	0		1	2,9	0		1	5,2	1	3,2
E	0		0		1	2,8	0		0		0		0		0	

	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%
Antall	25		36		31		31		33		31		47		41	
A	15	60,0	15	41,7	17	54,8	18	58	13	39,4	6	19,4	8	17	7	17,5
B	4	16,0	12	33,3	6	19,4	8	25,8	7	21,1	15	48,4	22	46,8	20	47,5
A + B %		76,0		75		74,2		83,9		60,6		67,7		63,8		65
C	4	16,0	6	16,7	6	19,4	5	16,1	9	27,3	8	25,9	14	29,8	12	30
D	2	8,0	3	8,3	2	6,5	0		4	12,1	2	6,5	3	6,4	2	5
E	0		0		0		0		0		0		0		0	

Statistikk for rase siste 10 år

Antall avkom: 933

	HD	HD %	AD	AD %
Totalt	273	29,3%	24	2,6%
Fri	198	72,5%	24	100%
Svak	59	21,6%	0	0%
Middels	16	5,9%	0	0%
Sterk	0	0%	0	0%

Enda er svært mange kull og kombinasjoner ikke representert i statistikken, AR håper å se stadig flere representert.

AD undersøkelse

I 2017 ble 6 hunder undersøkt for AD, samtidig som de undersøkte for HD. Samtlige er fri for AD.

Øyelysing 2016

Det har vært en stor økning i antall øyelyste buhunder i forbindelse med prosjektet siden 2009, og vi ser fortsatt en relativt stabil frekvens på øyelysning på privat initiativ. I 2017 så vi en god økning fra årene før, dette kan ha sammenheng med økning i antall kull. Tabellen nedenfor viser en forenklet oversikt. Det er viktig å merke seg at det er mange av de samme hundene som er representert i flere år. Det blir derfor ikke riktig å summere antall hunder med diagnoser.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Antall	18	36	32	19	31	18	27	84	53	85	84	57
U/A	18	34	29	17	25	14	23	68	41	70	71	52
Arvelig utv. katarakt	0	2	2	2	6	4	4	15	11	11	11	3
Ant. Sut									1	2	1	1
Retianal dysplasi	0	0	1	0	0	0	0	1	0	2	0	1
Annet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0

	2014	2015	2016	2017
Antall	79	78	76	90
U/A	70	64	65	78
Arvelig utv. katarakt	4	6	4	4
Ant. Sut	2	2	2	3
Retianal dysplasi	1	2	2	2
Annet	2	4	4	3

Innavlsgrad

Norsk buhundklubb opererer med anbefalt øvre grense for innavl i kull på 6,3 % ved 6 generasjoner. NKK endret sine rutiner og anbefalinger i 2017 fra 6 til 5 generasjoner. Fra NKK sin beregning ligger Norsk buhund godt under øvre anbefalte grense, men har fortsatt som mål å få den gjennomsnittlige innavlsgraden noe ned. I 2017 var den gjennomsnittlige innavlsgraden ca 2,5 % ved 6 generasjoner og rett under 2 ved 5 generasjoner.

Omplasseringer

Det har i 2017 vært omplassert 5 buhunder hvor NBK har vært deltagende i prosessen. Dette er samme antall som i 2016. Det er fortsatt et relativt lavt antall hunder, og det går relativt lett å finne nye hjem.

Utstilling og hundesport

Norsk buhund har vært representert ved 58 offisielle utstillinger i løpet av 2017.

21 hunder oppnådde tiler gjennom året: 13 hunder ble Norsk Utstillingschampion, 2 hunder ble Nordisk Utstillingschampion, 1 hund oppnådde tittelen LP1 (Lydighet), 2 hunder oppnådde tittelen RL1 (Rally lydighet) og 3 hunder oppnådde tittelen RL2 (Rally lydighet)

28.08.2017	NO44372/12	Lydighet klasse 1	Tyra	LPI
29.11.2017	NO37449/12	Nordisk Utstilling Champion	Leite-Gård's Jarl Olav-Son	N-UC
07.08.2017	NO52954/14	Nordisk Utstilling Champion	Skaubos Frank	N-UC
22.12.2017	KCAQ03359206	Norsk Utstillingschampion	Sturtmoor Deatrix	UC
30.01.2017	NO30737/15	Norsk Utstillingschampion	Rennedal's Brynhild Skjoldmøy	UC
27.02.2017	NO34656/15	Norsk Utstillingschampion	Fantejentas Berger	UC
22.06.2017	NO34658/15	Norsk Utstillingschampion	Fantejentas Bea Bjørk	UC
26.04.2017	NO38517/15	Norsk Utstillingschampion	Kimura's Valborg	UC
30.01.2017	NO41104/12	Norsk Utstillingschampion	Dennis	UC
13.03.2017	NO41644/10	Norsk Utstillingschampion	Bernegården's Kari Trestakk	UC
15.09.2017	NO45977/14	Norsk Utstillingschampion	Vaalebjønn's Vs Mikkel	UC
17.01.2017	NO51349/13	Norsk Utstillingschampion	Kimura's Troll	UC
17.01.2017	NO51352/13	Norsk Utstillingschampion	Kimura's Tora	UC
01.08.2017	NO52084/09	Norsk Utstillingschampion	Pe-Gu's Nuka-Tiril Peppermø	UC
17.10.2017	NO52659/12	Norsk Utstillingschampion	Kimura's Petrus	UC
17.03.2017	SE29936/2011	Norsk Utstillingschampion	Bernegården's Kari Trestakk	UC
24.05.2017	no36276/16	Rallylydighet klasse 1	Fantejentas Caja	RLI
27.09.2017	NO44848/13	Rallylydighet klasse 1	Vixir's Bella - Ronja Baldersdatter	RLI
23.05.2017	NO34092/11	Rallylydighet klasse 2	Jimmy	RLII
04.10.2017	NO36276/16	Rallylydighet klasse 2	Fantejentas Caja	RLII
13.10.2017	NO37449/12	Rallylydighet klasse 2	Leite-gård's Jarl Olav-son	RLII

Annet

Cerebellar Ataxia (CA) i Norsk Buhund i UK.

Avlsrådet har fått mange spørsmål etter at det i november 2017 ble kjent at det var utviklet en DNA-test for Cerebellar Ataxi i Norsk Buhund av Animal Health Trust (AHT) i UK.

Denne informasjonen kom via ulike Facebook-fora og avlsrådet tok derfor kontakt direkte med AHT for å få vite mer om situasjonen i UK og den nye DNA-testen som er tilgjengelig fra desember 2017. Avlsrådet er ikke kjent med at det har forekommet tilfeller av CA i Norge/Norden.

Informasjon fra AHT oppsummert:

- AHT har identifisert en mutasjon (genforandring) som gir arvelig cerebellar ataxi i Norsk Buhund. Cerebellar ataxi gir ataxi (ukoordinerte bevegelser) og hodeskjelvinger og er en progressiv sykdom der det ikke finnes behandling. I følge informasjon fra AHT er det slik at buhunder ofte blir avlivet pga arvelig cerebellar ataxi.*
- Arvelig CA skal være recessiv i Norsk Buhund, dvs. at det må nedarves to kopier av genet for at en hund skal kunne bli klinisk syk. Hunder som har en kopi av genet betegnes som bærer og kan dersom den krysses med en annen bærer potensielt gi valper som har to kopier av genet.
- Bakgrunnen for AHT sin forskning er at det i 1998 ble diagnostisert 4 hunder (valper fra samme kull?) med CA. AHT har også fått rapporter om 8 andre hunder.
- Arbeidet med DNA-testen er en del av et doktorgradsstudium i genetikk og er gjort i 2017 av Chris Jenkins ved AHT.
- Prøvene som er analysert kommer fra totalt 146 buhunder, født mellom 1994 og 2016 i UK og Finland, og de har funnet bærere av genet for CA hos disse. Det er ikke angitt hos hvor mange hunder de har funnet mutasjonen, eller når disse hundene er født men det var signifikant flere bærere hos hunder som ble testet mellom 2008 og 2015 i UK. Denne gruppen inkluderte hunder som ble født mellom 1994 og 2013.
- AHT tilbyr oss for å sjekke om mutasjonen forekommer i den norske populasjonen å teste for CA til en kostnad av L 35 per hund, dersom vi sender inn over 50 prøver som tilfredsstillende visse kriterier (totalt ca. 20 000,- NKR for 50 hunder).
- Det er ikke publisert noe fra AHT, men det er planlagt å levere en vitenskapelig publikasjon 1. kvartal 2018.

*Merknad: Siden AHT angir at det totalt har vært rapportert om 12 norske buhunder med CA har vi vanskelig for å forstå denne informasjonen fra AHT.

Vi har forsøkt å få klarlagt om det har forekommet tilfeller av CA etter 1998 i UK. Avventer svar fra AHT på dette.

Konklusjon:

Med økende grad av forskning på sykdommer hos hund, vil vi erfare at det fremover vil bli flere og flere DNA-tester tilgjengelig. Avlsrådet er generelt av den oppfatning at nytteverdien av disse må ses opp imot formålet med dagens avl på Norsk Buhund – som er friske individ og en bred genetisk variasjon.

DNA-tester som kan avsløre bærere må brukes med forsiktighet, da det å utelukke klinisk friske individ fra avl kan begrense tilgjengelig avlspopulasjon og gi andre helsemessige utfordringer i rasen.

Etter hva vi har klart å frembringe av informasjon har CA ikke forekommet i UK siden 1998. Det er ingen kjente tilfeller i Norge eller i Norden.

Avlsrådet vil per i dag basert med den informasjonen som foreligger ikke innføre denne DNA-testen som en del av avlsprogrammet hos Norsk Buhund, men heller fortsette å oppfordre buhundeiere til å prioritere avlsfremmende helsetiltak som sjekker for sykdommer vi vet forekommer i dag og som vi vet er av betydning for rasens helse.

Disse helsetiltakene gjelder i dag HD-røntgen og øyelysing.

Avlsrådet vil uansett følge med på situasjonen og gjøre nye vurderinger dersom annen informasjon fremkommer.

Avlsrådet vil ikke uten videre anbefale å bruke midler på å undersøke et stort antall buhunder for CA som tilbudt av AHT, så lenge CA ikke anses å ha helsemessig betydning for den norske buhundpopulasjonen per i dag.

Vedlagt:

1. Infoskriv AHT, Hereditary Cerebellar Ataxia in Norwegian Buhunds, 20 th November 2017
2. Mail fra Chris Jenkins vedr. CA, 21. Desember 2017.rundt seriøs hundeavl.